

Sygn. akt III AUa 522/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 października 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Maria Michalska-Goźdź
Sędziowie:	SSA Ewa Cyran (spr.) SSA Hanna Hańczewska-Pawłowska
Protokolant:	inspektor ds. biurowości Karolina Majchrzak

po rozpoznaniu w dniu 23 października 2012 r. w Poznaniu

sprawy z odwołania **Przedsiębiorstwa Usług (...) Sp. z o.o. w Z.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.**

przy udziale zainteresowanych: C. K., G. L., P. Ś., R. H., S. S., B. S., M. B., P. D., M. T.

o wysokość składek

na skutek apelacji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział

w Z.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Z.

z dnia 3 lutego 2012 r. sygn. akt IV U 2489/09

1. **oddala apelację,**

2. **zasądza od pozwanego na rzecz odwołującej spółki kwotę 1080 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.**

UZASADNIENIE

Decyzjami z dnia 20 i 21 kwietnia 2009r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. wymierzył Przedsiębiorstwu Usług (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Z. składki na ubezpieczenie społeczne za jej pracowników:

- C. K. (znak (...));

- G. L. (znak (...));
- P. Ś. (znak (...));
- R. H. (znak (...));
- S. S. (znak (...));
- B. S. (znak (...));
- M. B. (znak (...));
- P. D. (znak (...));
- M. T. (znak (...))

Ww. decyzjami Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. wymierzył (...) sp. z o.o. dodatkowe składki na ubezpieczenie społeczne stwierdzając, że w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne pracowników delegowanych do pracy poza granicami kraju płatnik nie uwzględnił kwot wypłaconych z tytułu diet oraz ryczałtów za noclegi.

Odwołanie od decyzji złożyło Przedsiębiorstwo Usług (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Z., zarzucając zaskarżonym decyzjom błędne ustalenia faktyczne oraz obrazę przepisów prawa materialnego, a w szczególności art.77⁵ k.p. i § 2 ust. 1 pkt.15 i 16 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998r. w sprawie szczegółowych zasad ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe. Odwołujący wniósł o zmianę zaskarżonych decyzji poprzez wyłączenie z podstawy wymiaru składek należności związanych z noclegami delegowanych pracowników poza granicami kraju i dietami. W uzasadnieniu każdego odwołania wskazano, że zaskarżone decyzje są niezasadne. Pracownicy byli bowiem delegowani z siedziby spółki w P. do okresowego wykonywania pracy na budowach znajdujących się poza tą siedzibą tj. na terenie B..

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze, wyrokiem z dnia 3 lutego 2012 roku (sygn. akt: IV U 2489/09):

W pkt. 1-9 zmienił wszystkie zaskarżone decyzje w ten sposób, że ustalił, iż nie zachodzi obowiązek zapłaty składek na ubezpieczenia społeczne przez Przedsiębiorstwo Usług (...) Sp. z o.o. w Z.;

W pkt. 10 zasądził od organu rentowego na rzecz strony odwołującej kwotę 540 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący Przedsiębiorstwo Usług (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Z. - w latach 2005-2008 zawierał umowy o pracę z osobami z różnych regionów P. Do osób tych należeli również zainteresowani: C. K., G. L., P. Ś., R. H., S. S., B. S., M. B., P. D., M. T..

C. K. był zatrudniony jako murarz-cieśla od dnia 16.05.2006r. do dnia 31.12.2008r. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony. W umowie o pracę jako miejsce wykonywania pracy wskazano „na prowadzonych przez Pracodawcę miejscach budów w obrębie miasta Z.". Po zawarciu umowy o pracę zainteresowany pracował na terenieP., było to w Z.. W okresie zatrudnienia wielokrotnie (z kilkudniowymi lub kilkumiesięcznymi przerwami) pracował poza granicami P. tj. na terenie B. Dobrowolnie zgodził się na pracę na budowie za granicą.

G. L. był zatrudniony jako murarz-cieśla od dnia 16.09.2005r. do dnia 30.04.2006r. na podstawie umowy o pracę na czas określony do 31.08.2006.. W umowie o pracę jako miejsce wykonywania pracy określono „ w miejscach budów wykonywanych przez Pracodawcę". Po zawarciu umowy o pracę zainteresowany miał pracować na terenieP. przy

pracach wykończeniowych na budowie domu. W okresie od 26.09.2005r. do 28.10.2005r. oraz od 07.11.2005r. do 22.12.2005r. pracował poza granicami P. tj. na terenie B.. Nie odmówił wyjazdu do pracy w B., wiedział na jaki okres wyjeżdża, koszty dojazdu, zakwaterowania w B. i dieta pokrywał pracodawca. Z tytułu pracy na terenie B. otrzymał od pracodawcy wszelkie należności.

P. Ś. był zatrudniony jako murarz od dnia 16.04.2007r. do dnia 31.12.2008r. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony. W umowie o pracę jako miejsce wykonywania pracy określono „na prowadzonych przez Pracodawcę miejscach budów w obrębie miasta Z.". Po zawarciu umowy o pracę z zainteresowany pracował na terenie P. było to w Z.. W okresie zatrudnienia wielokrotnie (z kilkudniowymi lub kilkumiesięcznymi przerwami) pracował poza granicami P. tj. na terenie B.. Nigdy nie odmówił wyjazdu do pracy w B., wykonywał tam taką samą pracę jak w P., wiedział na jaki okres wyjeżdża, koszty dojazdu, zakwaterowania w B. i dieta pokrywał pracodawca. Z tytułu pracy na terenie B. otrzymał od pracodawcy wszelkie należności.

R. H. był zatrudniony jako murarz od dnia 20.11.2006r. do dnia 14.11.2008r. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony. W umowie o pracę jako miejsce wykonywania pracy określono „na prowadzonych przez Pracodawcę miejscach budów w obrębie miasta Z.". Po zawarciu umowy o pracę zainteresowany pracował na terenie P., było to w R.. W okresie od 07.01.2007r. do 28.02.2007r. pracował poza granicami P. tj. na terenie B.. Dobrowolnie zgodził się na pracę na budowie za granicą, wykonywał tam taką samą pracę jak w P., wiedział na jaki okres wyjeżdża, koszty dojazdu, zakwaterowania w B. i dietę pokrywał pracodawca. Z tytułu pracy na terenie B. otrzymał od pracodawcy wszelkie należności.

S. S. był zatrudniony jako murarz-tylnik od dnia 01.09.2006r. do dnia 31.03.2007r., od 15.10.2007r. do 30.11.2008r. na podstawie umów o pracę na czas nieokreślony. W umowie o pracę jako miejsce wykonywania pracy określono „na prowadzonych przez Pracodawcę miejscach budów w obrębie miasta Z." oraz „w miejscach budów wykonywanych przez Pracodawcę". Po zawarciu umowy o pracę zainteresowany pracował na terenie P., było to w Z.. W okresie zatrudnienia wielokrotnie (z kilkudniowymi lub kilkumiesięcznymi przerwami) pracował poza granicami P. tj. na terenie B.. Dobrowolnie zgodził się na pracę na budowie za granicą.

B. S. był zatrudniony jako murarz-cieśla od dnia 02.01.2007r. do dnia

30.11.2008r. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony. W umowie o pracę (aneks z 12.07.2007) jako miejsce wykonywania pracy określono „na prowadzonych przez Pracodawcę budowach w obrębie miasta Z.". Po zawarciu umowy o pracę zainteresowany pracował na terenie P., było to w Z.. W okresie zatrudnienia wielokrotnie z kilkudniowymi lub kilkumiesięcznymi przerwami pracował poza granicami P. tj. na terenie B. Nigdy nie odmówił wyjazdu do pracy w B., wykonywał tam taką samą pracę jak w P., wiedział na jaki okres wyjeżdża, koszty dojazdu, zakwaterowania w B. i dietę pokrywał pracodawca. Z tytułu pracy na terenie B. otrzymał od pracodawcy wszelkie należności.

M. B. był zatrudniony jako kierownik budowy od dnia 25.07.2005r. do dnia 29.09.2007r. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony. W umowie o pracę jako miejsce wykonywania pracy określono „na prowadzonych przez Pracodawcę miejscach budów w obrębie miasta Z.". W okresie zatrudnienia wielokrotnie (z kilkudniowymi lub kilkumiesięcznymi przerwami) pracował poza granicami P. tj. na terenie B. gdzie faktycznie wykonywał pracę koordynatora robót. W okresach świadczenia pracy w Polsce wykonywał obowiązki kierownika budowy poprzez sporządzanie kalkulacji na wykonywane roboty oraz rozliczenia prac wykonanych w B.. Wyjeżdżając do B. wiedział na jaki okres wyjeżdża, a koszty dojazdu, zakwaterowania w B. i dietę pokrywał pracodawca. Z tytułu pracy na terenie B. otrzymał od pracodawcy wszelkie należności.

P. D. był zatrudniony jako murarz od dnia 22.05.2006r. do dnia 30.11.2008r. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony. W umowie o pracę jako miejsce wykonywania pracy określono „na prowadzonych przez Pracodawcę miejscach budów w obrębie miasta Z.". Po zawarciu umowy o pracę zainteresowany pracował na terenie P., było

to w Z.. W okresie zatrudnienia wielokrotnie (z kilkudniowymi lub kilkumiesięcznymi przerwami) pracował poza granicami P. tj. na terenie B.. Dobrowolnie zgodził się na pracę na budowie za granicą.

M. T. był zatrudniony jako murarz-cieśla od dnia 16.05.2006r. do dnia 30.09.2009r. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony. W umowie o pracę jako miejsce wykonywania pracy określono „na prowadzonych przez Pracodawcę miejscach budów w obrębie miasta Z.". Po zawarciu umowy o pracę zainteresowany pracował na terenie P. było to w Z.. W okresie zatrudnienia wielokrotnie (z kilkudniowymi lub kilkumiesięcznymi przerwami) pracował poza granicami P. tj. na terenie B. Dobrowolnie zgodził się na pracę na budowie za granicą.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd I instancji uznał odwołania za uzasadnione.

W przedmiotowej sprawie niespornym pozostało, że odwołujący - zgodnie z postanowieniami umów o pracę - wypłacał zainteresowanemu wynagrodzenia w kwotach określonych w umowach o pracę oraz kwoty z tytułu naliczanych ryczałtów za noclegi, dojazdy i diety związane z ich wyjazdem i pobytem w B.

Biorąc więc pod uwagę stanowisko organu rentowego zawarte w zaskarżonych decyzjach rozstrzygnięcie sporu sprowadzało się do odpowiedzi na pytanie, czy w przedmiotowej sprawie mamy do czynienia z podróżą służbową, co w świetle obowiązujących przepisów uprawniałoby tych pracowników do otrzymywania stosownych diet i innych świadczeń związanych z podróżą służbową poza granicami kraju, a co za tym idzie - uzasadniałoby odliczenie tych należności od podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne.

Odnosząc się do tej podstawowej kwestii Sąd Okręgowy podkreślał, że podróżą służbową jest każdy wyjazd pracownika na polecenie pracodawcy poza miejscowość, w której znajduje się siedziba pracodawcy lub poza stałe miejsce pracy - w celu wykonywania zadania służbowego.

W sprawie niespornym pozostało, że w okresach wskazanych w zaskarżonych decyzjach zainteresowani świadczyli pracę na terenie B., tak więc należało ustalić, czy te czynności w odniesieniu do każdego z zainteresowanych odbywały się poza ich stałym miejscem pracy.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe w szczególności dokumentacja pracownicza oraz zeznania zainteresowanych i świadka E. S. wykazały, że zainteresowani: C. K., G. L., P. Ś., R. H., S. S., B. S., M. B., P. D., M. T. byli pracownikami odwołującego nie tylko w okresach objętych zaskarżonymi decyzjami, ale również wcześniej oraz później, wykonującymi obowiązki pracownicze w stałym miejscu pracy określonym w umowie o pracę. Wprawdzie zainteresowany G. L. zeznał, że po zawarciu umowy o pracę miał wykonać pracę związaną z wykończeniem domku, do czego nie doszło, a po powrocie z B. - z uwagi na niekorzystne warunki atmosferyczne - pozostawał na urlopie, ale nie zmienia to faktu, że był on gotów świadczyć pracę zgodnie z postanowieniami umowy i pozostawał w pełnej dyspozycji pracodawcy. Również zainteresowany M. B. z racji zajmowanego stanowiska tj. kierownika budowy praktycznie nie wykonywał obowiązków kierownika budowy na terenie budów w obrębie miasta Z., ale nie można pominąć, że kiedy zjeżdżał z pracy w B., to wykonywał obowiązki kierownika budowy w zakresie dotyczącym sporządzania kalkulacji robót.

W tych więc okolicznościach nie można mówić w ocenie Sądu I instancji w stosunku do wszystkich zainteresowanych - o pracy za granicą u polskiego pracodawcy, tak jak twierdzi to organ rentowy. Mamy bowiem w tym wypadku do czynienia z pracownikami zatrudnionymi w polskim zakładzie pracy, u polskiego pracodawcy oddelegowanymi służbowo do pracy w B. - celem wykonywania zadań w terminie i miejscu określonym przez pracodawcę, które to miejsce znajduje się poza stałym miejscem pracy pracowników i w ramach tego oddelegowania pracodawca zapewniał im nocleg, dojazdy i obciążały go diety.

Koszty z tym związane, a konkretnie wartość tych świadczeń - zgodnie z par.2 pkt.15 rozporządzenia wykonawczego Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania postawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz.U. Nr 161 poz. 1106 z późn. zm.) stanowiła więc przychód, nie stanowiący podstawy wymiaru składek.

Należy mieć przy tym w ocenie Sądu Okręgowego na uwadze, że odwołujący w umowach o pracę informował zainteresowanych o warunkach ich zatrudnienia w czasie, gdyby na polecenie pracodawcy wykonywali pracę za granicą, w tym o świadczeniach przysługujących im z tego tytułu, a obejmujących diety, ryczałty za dojazdy i noclegi. Byli oni również informowani o warunkach powrotu do kraju, a przed wyjazdem na delegację poza granice kraju pracodawca zwracał się do wytypowanych przez niego pracowników o wyrażenie zgody na wyjazd do B., zgodnie z art. 10 k.p. Zainteresowani w większości przypadków przewożeni byli do pracy w B. busem należącym do pracodawcy, a w przypadku, gdy wyjeżdżali w kilka osób samochodem należącym do któregoś z zainteresowanych, to wówczas odwołujący pokrywał koszty transportu. Pracodawca rozliczał również koszty zakwaterowania i wypłacał należne im diety.

Biorąc więc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy uznał, że odwołującego nie obciąża obowiązek zapłaty składek na ubezpieczenie społeczne w kwotach wskazanych w zaskarżonych decyzjach w odniesieniu do zainteresowanych.

Apelację od wyroku w całości wniósł organ rentowy zarzucając:

I. naruszenie prawa materialnego tj.:

- art. 77⁵ § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (tj. z 1998 r. Dz. U. Nr 21, poz. 94 z późn. zm.) poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że podróżą służbową w rozumieniu tego przepisu jest praca zainteresowanych wykonywana na terenie N., w oderwaniu od polecenia wykonania zadania służbowego, czasu jego trwania, incydentalności oraz z pominięciem ustnych porozumień co do czasowej zmiany miejsca pracy.

- art. 77⁵ §1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (tj. z 1998 r. Dz. U. Nr 21, poz. 94 z późn. zm.), z art. 21 ustawy z 13. 10. 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. z 2009 r. Dz. U. Nr 205, poz. 1585 ze zm.) w zw. z § 2 pkt 15 rozporządzenia z dnia 18. 12. 1998r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. Nr 161, poz. 1106) poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przez to ustalenie, iż przychód osiągany przez zainteresowanych z tytułu pracy wykonywanej za granicą nie stanowi podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne.

II. naruszenie prawa procesowego polegające na sprzeczności ustaleń Sądu z zebrany w sprawie materiałem dowodowym poprzez:

- uznanie, że zainteresowani wykonywali pracę na terenie B., poza ich stałym miejscem pracy pomimo, że na podstawie ustnego porozumienia doszło do czasowej zmiany miejsca pracy,

- uznanie, że wnioskodawca dawał pracownikom polecenia wyjazdu służbowego czemu przeczą wyjaśnienia składane przez zainteresowanych, z których wynika, iż strony czasowo zmieniały miejsce pracy na zasadzie ustnego porozumieniem stron,

- uznanie, że zainteresowani wykonywali pracę na terenie B. w ramach podróży służbowej w rozumieniu art. 77⁵ KP, pomimo braku istotnych elementów tej konstrukcji prawa pracy, w szczególności incydentalności, okazjonalności,

- uznanie, że zainteresowani wykonywali pracę na terenie B. w ramach podróży służbowej w rozumieniu art. 77⁵ KP, pomimo iż dokument podróży służbowej nie konkretyzował w sposób dostateczny zadania, a wskazanie miało jedynie charakter generalny.

Wskazując na te zarzuty organ rentowy wniósł o:

1) zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołań, ewentualnie:

2) o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Zielonej Górze,

3) o zmianę postanowienia zasądającego od organu rentowego na rzecz odwołującego koszty zastępstwa procesowego,

4) zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz organu pozwanego kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację odwołujący wniósł o oddalenie apelacji, zasądzenie od pozwanego na rzecz odwołującego się kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja okazała się bezzasadna.

W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd I instancji przeprowadził konieczne postępowanie dowodowe, a zebrany materiał poddał wszechstronnej analizie z zachowaniem granic swobodnej oceny dowodów, wyrażonej w art. 233 § 1 k.p.c. Na tej podstawie Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia, które Sąd Apelacyjny w pełni podziela i aprobuje.

Spór w przedmiotowym postępowaniu stanowił obowiązek odprowadzania składek na ubezpieczenie społeczne pracowników od przychodów wypłacanych im w spornych okresach, jego istota sprowadzała się do rozstrzygnięcia, czy zainteresowani swoje obowiązki pracownicze wykonywali w ramach podróży służbowej.

W pierwszej kolejności wskazać należy podstawy prawne niniejszego orzeczenia.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 z dnia 13 października 1998 r. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych wymienionych w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 i pkt 18a stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 i 10, z zastrzeżeniem ust. 1a i 2, ust. 4 pkt 5 i ust. 12.

Przychodem są przychody w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu: zatrudnienia w ramach stosunku pracy, pracy nakładczej, służby, wykonywania mandatu posła lub senatora, wykonywania pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania, pobierania zasiłku dla bezrobotnych, świadczenia integracyjnego i stypendium wypłacanych bezrobotnym oraz stypendium sportowego, a także z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności oraz umowy agencyjnej lub umowy zlecenia, jak również z tytułu współpracy przy tej działalności lub współpracy przy wykonywaniu umowy.

Szczegółowe zasady ustalania podstawy wymiaru składek, z uwzględnieniem wyłączenia z podstawy wymiaru składek niektórych rodzajów przychodów określa Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. z dnia 29 grudnia 1998 r.).

W § 2 ust. 1 pkt 15 cyt. rozporządzenia wskazano, że podstawy wymiaru składek nie stanowią diety i inne należności z tytułu podróży służbowej pracownika - do wysokości określonej w przepisach w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej, z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju, z zastrzeżeniem pkt 17.

Przepis art. 77⁵ § 1 k.p. zawiera wyjaśnienie co należy rozumieć pod pojęciem podróży służbowej. Podróżą służbową jest każde udanie się pracownika na polecenie pracodawcy poza miejscowość, w której znajduje się siedziba pracodawcy lub poza stałe miejsce pracy w celu wykonania zadania służbowego.

Sąd Najwyższy w swoich poglądach zdefiniował pojęcie typowych podróży służbowych charakteryzujących się tym, że: 1) w kompleksie obowiązków pracownika stanowią zjawiska nadzwyczajne, wyjątkowe 2) czas podróży z założenia nie musi i nie ma być racjonalnie wykorzystywany do pełnienia pracy w interesie podmiotu zatrudniającego, a w każdym

razie pracownik nie jest zobowiązany do jej wykonywania (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 23 czerwca 2005 r., II PK 265/04, OSNP 2006 nr 5 - 6, poz. 76, z dnia 19 lutego 2007 r., I PK 232/06, OSNP 2008 nr 7-8, poz. 95).

Wykonywanie zadania służbowego w rozumieniu art. 77⁵ § 1 k.p. nie jest wykonywaniem pracy określonego rodzaju, wynikającej z charakteru zatrudnienia. Ta bowiem nigdy nie jest incydentalna.

Stanowisko powyższe zostało również zaakceptowane w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2008 r. II PZP 11/08, gdzie Sąd wskazał, iż przepis art. 77⁵ § 1 k.p. odnosi się jedynie do zadania rozumianego jako zdarzenie incydentalne w stosunku do pracy umówionej i wykonywanej zwykle w ramach stosunku pracy. Z przepisu art. 77⁵ § 1 k.p. wynika bowiem wprost, że podróż służbowa ma charakter incydentalny. Podróż służbowa jest swoistą konstrukcją prawa pracy. Podstawę formalną podróży służbowej stanowi, po pierwsze, polecenie wyjazdu. Polecenie takie powinno określać zadanie oraz termin i miejsce jego realizacji. Zadanie musi być skonkretyzowane; nie może mieć charakteru generalnego. Nie jest zatem podróżą służbową wykonywanie pracy (zadań) w różnych miejscowościach, gdy przedmiotem zobowiązania pracownika jest stałe wykonywanie pracy (zadań) w tych miejscowościach.

Oceniając materiał dowodowy zebrany w niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu I instancji i stwierdza, iż istotnie zamiarem zainteresowanych jako pracowników i odwołującej spółki jako pracodawcy było wysyłanie w podróż służbową za granicę. Podróż służbowa ma miejsce wówczas, gdy praca jest świadczona poza siedzibą pracodawcy lub innym stałym miejscem zatrudnienia. W przypadku zainteresowanych stałym miejscem pracy była P., a konkretnie budowy w obrębie Z..

Poza sporem wydaje się być, że zainteresowani byli pracownikami odwołującego nie tylko w okresach objętych zaskarżonymi decyzjami, ale również wcześniejszych i późniejszych, wykonując pracę na terenie P. Mamy więc tu do czynienia z pracownikami zatrudnionymi w polskim zakładzie pracy, u polskiego pracodawcy, którym miejsce wykonywania pracy zostało określone w umowie o pracę „na prowadzonych przez Pracodawcę miejscach budów w obrębie Z.”. Z uwagi na rodzaj prowadzonej działalności odwołujący przewidywał możliwość wykonywania zleceń poza granicami kraju i stąd konieczność dysponowania grupą pracowników przygotowanych do wykonywania pracy poza jej stałym miejscem. Stąd też wprowadzono do umów o pracę odpowiednie klauzule. Z kolei termin, cel, warunki podróży i pobytu, a także zadania do realizacji określał odwołujący. Nie ma zatem racji pozwana strona apelująca, że wyjazd zagraniczny nie miał cech podróży służbowej z uwagi na brak elementu „polecenia” jako jednostronnego aktu decyzyjnego pracodawcy. W ocenie Sądu Apelacyjnego, pracodawca już w umowie o pracę zagwarantował sobie pełną dyspozycyjność pracownika i wydawania poleceń do wykonywania pracy za granicą, określając jednocześnie, że miejscem wykonywania pracy jest miejsce budów w obrębie Z.. Wyjazdy na budowy do B.stanowiły zdarzenie incydentalne albowiem stałym miejscem pracy były „prowadzone przez pracodawcę miejsca budów w obrębie Z.”. Szczegóły dotyczące oddelegowania pracowników do pracy za granicą zawierały druki E- 101 zawierające dokładne terminy wyjazdu i powrotu z podróży służbowej.

Należy się więc zgodzić ze stanowiskiem Sądu Okręgowego, że mamy do czynienia w tych okolicznościach sprawy z pracownikami zatrudnionymi w polskim zakładzie pracy, u polskiego pracodawcy, oddelegowanymi służbowo do pracy w B.. W ramach tej delegacji pracodawca zapewniał nocleg i obciążały go diety. Koszt z tym związany, a konkretnie wartość tego świadczenia zgodnie z § 2 pkt. 15 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18.12.1998r. w sprawie szczegółowych zasad ustaleń podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, stanowi przychód nie stanowiący podstawy wymiaru składek.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny, w oparciu o 385 k.p.c., orzekł jak w punkcie pierwszym wyroku.

Orzeczenie o kosztach zastępstwa procesowego za instancję odwoławczą Sąd wydał w oparciu o art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. nr 163 poz. 1349). Zasadzona stawka obejmuje iloczyn kwoty 120 zł i liczby spraw połączonych do wspólnego rozpoznania.

/SSA Hanna Hańczewska-Pawłowska/ /SSA Maria Michalska-Goźdź/ /SSA Ewa Cyran/